

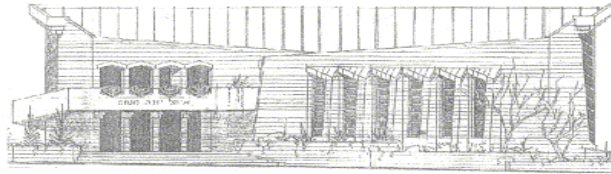
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

משלוח מנות לאבל

שו"ת עם הרב דוד ספקטור, רב הקהילה

שאלה:

האם מותר לשלוח משלוח מנות לאבל בשנת אבילותו?

תשובה:

- [1] כותב בשולחן ערוך אורח חיים סימן תרצו סעיף ו: "יש מי שאומר שהאבל חייב לשלוח מנות." ומוסיף הרמ"א שם: "אבל אין שולחים (משלוח מנות) לאבל כל י"ב חדש (מהרי"ל), וכמו שיתבאר ב"ד סי' שפ"ה, עיין שם."
- [2] וברמ"א יורה דעה סימן שפה סעיף ג כותב: "ואסור לשלוח מנות לאבל על אביו ואמו כל י"ב חודש, ואפילו בשבת, במקום שנהגו שלא לשאול בשלומם בשבת (תשובת מהרי"ל סי' ל"א); אבל במקום שנהגו לשאול בשלומם בשבת, גם זה (משלוח מנות לאבל) שרי (מותר)."
- [3] ולפי זה כותב מגן אברהם סימן תרצו ס"ק יב: "ונראה לי שכוונתו להורות דבמקום שאין נוהגין אבילות בפורים כמו שכותב הרמ"א או"ח סי' תרצ"ו, סעי' ד' ('ויש אומרים שאין אבילות נוהג בפורים, לא ב"ד ולא בט"ו, וכן נוהגין') אם-כן דינו כשבת ומותר לשלוח במקום שנהגו לשאול בשלומם ע"ש."
- [4] ומפרש הט"ז סי' תרצ"ו, ס"ק ג' שלדעת הרמ"א המנהג במקומנו להקל בשאלת שלום ומשלוח מנות לאבל: "ויכיון שכתב שם רמ"א (ביו"ד שפה, ג) דמנהגנו להקל בשאלת שלום, מותר לשלוח לו (לאבל) מנות גם-כן. אבל (עם פתח תחת הבי"ת) אין נראה לסמוך על זה אם לא שהאבל עני."
- [5] וכט"ז שאוסר וחולק על הרמ"א, אוסר גם הערוך השלחן (תרצ"ו, ט): "פורים לא דמי (דומה) לשבת שהרי הרבה דעות דנוהג אבילות בפורים וגם הט"ז ס"ק ג' לא נראה לו היתר זה."
- [6] ובגליון מהרש"א יו"ד שפה, ג, מסכם את שתי השיטות: "...לשלוח מנות - בפורים ע' מג"א סי' תרצ"ו, ס"ק י"ב דמתיר והט"ז שם אוסר."
- [7] וכמגן אברהם שמתיר פוסק המשנה ברורה סימן תרצו ס"ק כא (שער ציון ס"ק כ"ג: "מגן אברהם"): "דבמקום שנהגו להקל לשאול בשלומם מותר לשלוח להם מנות ג"כ בתוך י"ב חודש [אבל לא בתוך שלשים] אבל לא ישלחו לו מיני שמחה."
- [8] ומכריע במנהג ארץ ישראל בגשר החיים ח"א פרק כא, סעי' ז, ס"ק י': "ורובם נהגו להקל בזה (במשלוח מנות לאבל) ב"ב חודש לאביו ואמו."
- זאת אומרת שרוב פוסקים שמותר לשלוח מנות לאבל כמג"א שלא כט"ז וערוך השלחן (תרצ"ו, ט), שאוסרים בזה.
- [9] ולענין משלוח מנות לרב שהוא אבל כתב הרב מלכיאל צבי הלוי טננבוים זצ"ל מלאמזא בשו"ת דברי מלכיאל ח"ה, סי' רלז: "ועל דבר רב שהוא אבל, אם מותר לשלוח לו בפורים משלוח מנות? יפה כתב כבוד תורתו, דזה הוי כשילום חוב ואין זה מצד שמחה והוא דבר האבד, דודאי שרי (מותר) וגם לא גרע מצדקה, כמו שכותב המגן אברהם סי' תרצ"ו, ס"ק י"א: 'פשוט דאם האבל הוא עני דמותר לשלוח לו מעות דלא גרע מצדקה'."

לסיכום:

במשלוח מנות בפורים לאבל שנמצא בשנת אבילות על אביו או אמו, יש מתירים (רמ"א, מגן אברהם) ויש אוסרים (הט"ז וערוך השלחן) והמנהג בארץ ישראל (גשר החיים) שרובם מקילים בזה ושולחים לאבל (ב"ב חודש) משלוח מנות בלי ממתקים ("שמחה"). ויש מי שמתיר (גם לדעת האוסרים) לשלוח משלוח מנות לרב שהוא בשנת אבילות (דברי מלכיאל).

הערה אישית: כזי אצא את יצי כל הצעות ("כנס את כל היהודים") קשתי כבר לפני כמה ימים. כיון שאני בשנת אבילות על אמי ז"ל, לא אשלח ל"א (אשתי ואליזבית מרת) משלוח מנות בפורים, אבל אשלח להיות שליח ואהעביר את משלוח מנות אשתי, שבא"ס אבקר.